EUROPEISKA KOMMISSIONEN

Bryssel den 15.6.2010
SEK(2010) 742 slutlig

KOMMISSIONENS YTTRANDE

om förekomsten av ett alltför stort underskott i Danmark

KOMMISSIONENS YTTRANDE

om förekomsten av ett alltför stort underskott i Danmark

TILLÄMPNINGEN AV STABILITETS- OCH TILLVÄXTPAKTEN I DEN RÅDANDE KRISSITUATIONEN

1. För närvarande överstiger underskottet i de offentliga finanserna i många EU-länder det referensvärde på 3 % av BNP som fastställs i fördraget. Den ofta kraftiga försämringen av underskotts- och skuldställningen måste ses mot bakgrund av den globala finanskrisen och konjunkturnedgången 2008/09 som saknar motstycke. Flera faktorer spelar in: För det första leder den ekonomiska nedgången till minskade skatteintäkter och ökade sociala utgifter (bland annat för arbetslöshetsersättning). För det andra kan finanspolitiken i hög grad påverka den nuvarande extraordinära ekonomiska situationen, och kommissionen uppmanade därför till finanspolitiska stimulanser i sin ekonomiska återhämtningsplan för Europa från november 2008, som godkändes av Europeiska rådet i december. I planen underströks att stimulanserna bör komma i rätt tid, vara riktade och tidsbegränsade samt anpassas till de offentliga finansernas hållbarhet och konkurrenskraften i de olika medlemsstaterna. De bör också återtas när det ekonomiska läget förbättras. Slutligen har flera länder vidtagit åtgärder för att stabilisera finanssektorn. I vissa fall har detta påverkat skuldställningen eller riskerar att ge högre underskott och skuldsättning i framtiden, även om en del av de offentliga stödkostnaderna kan komma att återvinnas framöver.

2. Enligt stabilitets- och tillväxtpakten ska kommissionen inleda förfarandet vid alltför stora underskott om en medlemsstats underskott överskrider referensvärdet på 3 % av BNP. Ändringarna av pakten 2005 syftade till att säkerställa att den ekonomiska och finanspolitiska bakgrunden beaktas fullt ut under hela förfarandet. Därigenom blir pakten ett ramverk till stöd för politiska åtgärder för att snabbt återgå till sunda offentliga finanser med beaktande av den ekonomiska situationen, vilket också säkerställer de offentliga finansernas hållbarhet på lång sikt.

RÄTTSLIG BAKGRUND

3. I artikel 126 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt föreskrivs ett förfarande vid alltför stora underskott. Detta förfarande specificeras i rådets förordning (EG) nr 1467/97 om påskyndande och förtydligande av tillämpningen av förfarandet vid alltför stora underskott[1], som utgör en del av stabilitets- och tillväxtpakten.

[1] EGT L 209, 2.8.1997, s. 6. I rapporten beaktas också den ”uppförandekod med närmare angivelser för genomförandet av stabilitets- och tillväxtpakten samt riktlinjer för stabilitets- och konvergensprogrammens innehåll och utformning” som antogs vid rådets (ekonomiska och finansiella frågor) möte den 10 november 2009 och som finns tillgänglig på följande adress: http://ec.europa.eu/economy_finance/sgp/legal_texts/index_en.htm.

4. Enligt artikel 126.2 i fördraget ska kommissionen övervaka att budgetdisciplin iakttas på grundval av följande två kriterier: a) Huruvida andelen av det förväntade eller faktiska underskottet i den offentliga sektorns finanser i procent av bruttonationalprodukten överstiger referensvärdet på 3 % (såvida inte detta procenttal har minskat väsentligt och kontinuerligt och nått en nivå som ligger nära referensvärdet) eller referensvärdet endast undantagsvis och övergående överskrids och procenttalet fortfarande ligger nära referensvärdet. b) Huruvida skuldsättningen i den offentliga sektorn överstiger referensvärdet på 60 % av bruttonationalprodukten (såvida inte detta procenttal minskar i tillräcklig utsträckning och närmar sig referensvärdet i tillfredsställande takt).

5. I artikel 126.3 i fördraget föreskrivs att om en medlemsstat inte uppfyller de krav som gäller enligt ett eller båda dessa kriterier, ska kommissionen utarbeta en rapport. Rapporten ska ”även beakta huruvida den offentliga sektorns underskott överstiger utgifterna för de offentliga investeringarna samt alla övriga faktorer av betydelse, inbegripet medlemsstatens ekonomiska och budgetmässiga läge på medellång sikt”.

6. Utifrån de uppgifter som de danska myndigheterna lämnade i april 2010[2] och kommissionens vårprognos 2010, antog kommissionen den 12 maj 2010 en rapport enligt artikel 126.3 för Danmark[3].

7. Den [27 maj 2010] yttrade sig därefter ekonomiska och finansiella kommittén om kommissionens rapport i enlighet med artikel 126.4 i fördraget.

8. Enligt artikel 126.5 i fördraget ska kommissionen avge ett yttrande till rådet, om den anser att det föreligger eller kan uppstå ett alltför stort underskott i en medlemsstat. Vid ett beslut om huruvida det föreligger eller kan uppstå ett alltför stort underskott anser kommissionen att hänsyn bör tas till i) slutsatserna i dess rapport enligt artikel 126.3, och ii) ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande om denna rapport. Kommissionen har därför gjort följande överväganden beträffande Danmark.

ÖVERVÄGANDEN BETRÄFFANDE DANMARK

9. Enligt de uppgifter som de danska myndigheterna lämnade i april 2010, väntas underskottet i Danmarks offentliga finanser under 2010 uppgå till 5,4 % av BNP och överskrider alltså referensvärdet på 3 % av BNP. Kommissionen bedömde i sin rapport enligt artikel 126.3 att det väntade underskottet inte låg nära referensvärdet på 3 % av BNP men att det väntade överskridandet av det kunde betecknas som undantagsvis i fördragets och stabilitets- och tillväxtpaktens mening. Underskottet har framför allt orsakats av en allvarlig konjunkturnedgång i den mening som avses i fördraget och stabilitets- och tillväxtpakten. Enligt kommissionens vårprognos 2010 väntas en återhämtning på 1,6 % av Danmarks reala BNP under 2010, efter den kraftiga tillbakagången på 4,9 % 2009. Underskottet 2010 beror både på

---

[2] Enligt rådets förordning (EG) nr 479/2009 ska medlemsstaterna två gånger per år lämna en rapport till kommissionen om sina beräknade och faktiska offentliga underskott och skuldnivåer. Danmarks senaste rapport finns på följande webbplats: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/government_finance_statistics/excessive_deficit/edp_notification_tables.

[3] Alla handlingar som rör det alltför stora underskottet i Danmark återfinns på följande webbplats: http://ec.europa.eu/economy_finance/sgp/deficit/countries/index_en.htm.

konjunkturnedgången och de stimulansåtgärder som de danska myndigheterna vidtagit i enlighet med den ekonomiska återhämtningsplanen för Europa. Det planerade överskridandet av referensvärdet kan emellertid inte betraktas som övergående. Enligt kommissionens vårprognos 2010 skulle underskottet vid en oförändrad politik[4] minska till 4,9 % av BNP 2011. Fördragets underskottskriterium är således inte uppfyllt.

10. Enligt uppgifter som de danska myndigheterna lämnade i april 2010 uppgår den offentliga bruttoskulden till 45,1% av BNP år 2010. I kommissionens vårprognos 2010 förutses skuldkvoten under perioden 2010–2011 öka från 46 % till 49,5 % av BNP, och därmed ligga kvar under referensvärdet på 60 % av BNP. Fördragets skuldkriterium är således uppfyllt.

11. I enlighet med bestämmelserna i fördraget och stabilitets- och tillväxtpakten bedömde kommissionen i sin rapport också ”faktorer av betydelse”. Enligt pakten får dessa bara beaktas under de steg som leder till beslutet om förekomsten av ett alltför stort underskott, om underskottet uppfyller de båda villkoren att ligga nära referensvärdet och att överskrida det tillfälligt. I Danmarks fall uppfylls inte dessa båda villkor. Beaktas faktorerna av betydelse i detta fall separat, framstår de överlag som relativt gynnsamma.

12. Ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande enligt artikel 126.4 i fördraget överensstämmer med bedömningen i kommissionens rapport enligt artikel 126.3.

SLUTSATSER

Övervakningen av situationen för de offentliga finanserna i Danmark, och särskilt undersökningen av om kriterierna i artikel 126.2 efterlevs, har föranlett kommissionen att utarbeta en rapport i enlighet med artikel 126.3 i fördraget. Mot bakgrund av denna rapport samt ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande finner kommissionen att Danmark har ett alltför stort underskott.

[4] Prognosen utifrån antagandet om en oförändrad politik tar hänsyn till ett (delvis) tillbakadragande av extraordinära åtgärder kopplade till krisen.